

КАРАКАЧАНСКИЯТ ЖИВОТ

Спомени на Тодор Тодоров

Детството си го прекарахме заедно с овцете и конете. До 19-годишна възраст бях овчар, с тази работа израснах. Тогава ние, каракачаните, нямахме къщи. Живеехме в колиби от слама, които се строяха от жените, а мъжете носиха материали. Лятото бяхме в планината, а през зимата слизахме долу в градовете и селата. Там ходихме и на училище. Тогава коли нямаше, минавахме през Пловдив с 500-600 овце.

Строене на каракачанска колиба

Като се преместихме в къща, ми беше много хубаво. Преди се е случвало да спя като куче в ънка по снега. Вторият ми баща ме пращаше с конете цяла зима. Сняг, студ... сега се чудя как така бързо се разболяват хората.

Баща ми почина много млад, на 40 години. Четири деца останахме сирачета. Майка ни се омъжи повторно. Тогава малката ми сестра беше на 3 години. За втория ни баща бяхме много деца и нямаше как да се грижи за всички ни. Тогава вуйчо взе сестра ми и тя израсна с него.

Каракачанският живот беше труден, голяма бедност. Който нямаше много овце, не можеше да се справи. През '54-та, на 13 съм бил, имахме 300 овце и 10 коня. Онази зима беше много тежка и умряха 200 животни. На пролет за Гергьовден ни трябваша 200 агнета, а ние имахме само 3. Тогава беше много трудно, но вторият ни баща изкара отнякъде пари и купи отново животни.

През 1958 г. Живков ни забрани да живеем номадски. Беше казал, че можем да отидем, където искаме, стига да живеем на едно място. Ние първо отидохме в едно село, купихме и къща, но не ни хареса... нямаше каракачани. Не беше като в Самоков, където има 250 каракачански къщи.

А тук (в Самоков) живея от 1964 г., дойдох след казармата. Баща ми, брат ми и сестра ми продадоха една къща, която имахме в Пазарджик и дойдоха тук. Имаме всичко - и веселби, и ски, ето ти го Боровец къде е. Хубава вода, хубав климат, но зимата е много тежка.

Иначе сме живели и в Солун за 20 години, работих в строителството. Освен това зимите бях пазач в едно село до Килкис.

На сватбата

С жена ми се запознахме, когато бях на около 20 години на една сватба. Каракачаните правиха големи сватби и събираха много хора. Едни отиваха да си намерят момче, други - момиче... така беше.

Сватбите не бяха като тези сега. Бяха по три дена – петък, събота и неделя. Когато се жениха младите, трябваше бащата и майката на момчето да поискат момичето от нейните родители. Ако се съгласят те, трябва да видят момчето и ако са доволни, пак трябва да питат по-старите дали знаят момчето какво е, дали става. Ние се оженихме 1967 година, а на следващата се роди големият ни син.

Говорим си и на двата езика. Искях и децата ми да научат гръцки, но те не искаха. По-възрастните държат каракачанската култура жива. Някои ходят на събори в Гърция, слагат

носиите, ето, Ламбрини (съпругата ми) уши такава на нашата Катерина. В Сливен се събират всяко лято каракачаните от Гърция и от България. Взимат си инструментите, свирят, пеят...

Тука на 15 август имаме събор на Белева църква, това е манастир на 1-2 километра. И там каракачаните от Самоков се събираме. И пак агнета се пекат, пиене, ядене, хора, песни!

Имаме много песни – и тъжни, и весели. Пеем за това как са се женили преди, как започва сватбата, месенето на погачата, шиенето на байряка. Аз си пея от дете. Като чувах, че някъде има каракачанска сватба, направо отивах, без да ме поканят, и им пеех.

Има една песен много жална, дете всеки път ми се насълзяват очите, като я пея:

Ο Γιάννης ήταν μόνος του

και μοναχός θερίζει,

σκυφτεί να δέσει δέματα

και δάκρυα τα γιομίζει,

ο Ήλιος τον αγνάντευε απο ψηλή ραχούλα,

- Τι έχεις Γιάννη μου και θλίβεσαι και χύνεις μαύρα δάκρυα;

- Τι να σου πω βρε Ήλιε μου, παρά μικρός ορφάνεψα από μάνα, απο πατέρα.

Превод:

Сам беше Янис

и сам жънеше,

снопве навежда се да върже

и със сълзи ги пълни,

Слънцето го гледаше отвисоко:

- Защо си тъжен, Яни, защо рониш черни сълзи?

- Какво да ти река, Слънце, от малък сирак останах и от майка, и от баща.